

Ženy v Česku se kvůli těhotenství a mateřství setkávají v práci s mnohými bariérami, potvrdil výzkum veřejného ochránce práv

23.6.2023 - | Veřejný ochránce práv

Své zkušenosti ve výzkumu sdílelo 1 300 žen, které pečují alespoň o jedno dítě mladší než šest let.

Díky velikosti a složení vzorku je možné získané informace zobecnit na celou Českou republiku. Veřejný ochránce práv si tímto rozsáhlým výzkumem ověřil, jak často ženy-matky zažívají na pracovním trhu různé situace, například:

- téměř dvou třetin žen se na pracovním pohovoru někdy zeptali na jejich rodinný život, přestože takové otázky u pohovorů zaznívat nesmí;
- každá šestá žena se setkala s tím, že jí zaměstnavatel neprodloužil pracovní smlouvu na dobu určitou, přestože o to měla zájem. Podle respondentek v tom hrálo roli právě jejich mateřství;
- každá sedmá matka zažila nátlak zaměstnavatele na uzavření dohody o ukončení pracovního poměru;
- každá osmá matka výpověď dostala, nebo ji zaměstnavatel dotlačil k podepsání „dohody“.

Ženy většinou nezaznamenaly, že by k nim jejich zaměstnavatel po návratu do práce z mateřské či rodičovské dovolené přistupoval hůře. Většina ale také uvedla, že jim ani nenabízel pomoc, která by jim návrat do práce usnadnila. Až třetina žen by přitom takovou nabídku ráda využila - nejčastěji například pružnou pracovní dobu nebo takzvaný stlačený pracovní týden.

Spolu s výzkumem formuloval veřejný ochránce práv doporučení pro resorty školství a práce a sociálních věcí, která by měla ženám sladování pracovního a osobního života usnadnit, a tím zlepšit jejich postavení na pracovním trhu. Jde například o podporu investic zajišťující vznik nových a rozšiřování stávajících mateřských škol. Všechna doporučení odkazují na cíle, které si stát již v minulosti stanovil ve Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030, vydané Úřadem vlády ČR, a v Akčním plánu rovného odměňování žen a mužů 2023–2026 z pera Ministerstva práce a sociálních věcí.

Výzkum i doporučení představili odborníci Kanceláře veřejného ochránce práv na konferenci a workshopu Rodičovství na pracovišti. Tam také zazněly konkrétní příklady nerovného přístupu zaměstnavatelů k mužům a ženám. Z případů ombudsmana šlo například o situaci, kdy ministerstva rušila jako neobsazená i služební místa zaměstnanců na mateřské a rodičovské dovolené.

Státní úřad inspekce práce se při svých kontrolách zase setkává například se spojováním výše zaměstnaneckých benefitů s mírou absence v práci. Takové opatření znevýhodňuje nejen rodiče malých dětí, které jsou častěji nemocné, ale například i zaměstnance se zdravotními problémy. Pracovnice Státního úřadu inspekce práce na konferenci zmínila i případ společnosti, kde vedoucí zaměstnanci dostávali za stejnou práci odlišný příplatek. Zatímco muži mohli získat jako příplatek až 60 % maximálního tarifu, u žen to bylo 27 %.

Tématu rodičů na pracovním trhu se veřejný ochránce práv věnuje dlouhodobě. Vloni například vydal příručku Rodiče a diskriminace v práci. V ní rodiče najdou přehled aktuálních právních pravidel i

praktické rady pro různé situace, které mohou v zaměstnání nastat. Příručka je dostupná také v angličtině.

- Výzkum: Těhotenství a mateřství na pracovišti

https://www.ochrance.cz/aktualne/zeny_v_cesku_se_kvuli_tehotenstvi_a_materstvi_setkavaji_v_praci_s_mnohymi_barierami_potvrdil_vyzkum_verejneho_ochrance_prav